DE MEESTERMEERVAL & ANDERE PARABELS

Kees van der Zwaard – tekst
Sylvia Weve – illustraties

Your life is what the gods create their stories from.
Martin Shaw

Some day you will be old enough to start reading fairy tales again.
C.S. Lewis

I believe in God, I believe in mermaids too.
Nick Cave

Voor Willemijn, Nikolai, Gerben, Jolijn, Michel, Christa, Louis en Roos.
Oud genoeg om weer aan sprookjes te beginnen.

INHOUD

WOORD VOORAF 7

NIEUWJAAR 9
Aarde of niets? 10

DRIEKONINGEN 14
Het meisje en de beer 15

VALENTIJN 22
De ballade van de niet zo stille aanbidder 23
Vuur en wind, bier en bubbels 28
De dokter en de juffrouw 36

VOORJAAR 40
Vraagvogel 41
Veerle en de ganzen 50
De oude linde 58

PASSIETIJD EN PAASTIJD 64
Het riviergezicht 65
De passie van Saar 73
- Lek 74
- Baas 77
- Weg 80
- Oma 83
- Ster 86
- Muur 93
- Rara 100
- Rood 105
- Korrel 113
- Markt 120
- Nacht 126
- Dag 134
De Meestermeerval 138
De reis naar Wad 142

4-5 MEI 148
Koning Stampvoet 149

HEMELVAART 156
De lotgevallen van Dirk en Griet 157
Van wie zijn de wolken? 186

PINKSTEREN 190
De boom die bang was voor een roodborstje 191

ZOMER 198
De vioolmaker 199
Voorbij de Wadden 206

AUGUSTUS 218
De ooievaar, het ei en de mens 219

SEPTEMBER 228
Waarom Prinsjesdag Prinsjesdag heet 229
Michiel en de draak 233

OKTOBER 252
Vrolijke Frans 253
Het meisje in de tuin 263

NOVEMBER 270
De lange man 271
De traan 280
Sint Maarten 284

DECEMBER 291

ADVENT 292
De droom van een timmerman 293

KERST 300
Nooit meer kerst 301

VERANTWOORDING EN DANK 314

WOORD VOORAF

De oudste parabel in dit boek is 'Vraagvogel'. Ik vertelde hem voor het eerst in 1996, toen de stem van een leraar mij aanmoedigde: 'Kijk eens naar de vogels'. Ik luisterde en keek met andere aandacht en een nieuwe stem werd in mij wakker. Een stem die ik niet heb, maar die soms in mij klinkt als mijn eigen woorden niet groot genoeg zijn voor wat gezegd wil worden. Ik vertelde 'Vraagvogel' meer dan honderd keer in de loop der jaren en het bleef van nu. Mensen bleven het als nieuw horen.

De jongste parabel is 'De Lange Man', die ik, dertig jaar later, in 2026, één keer vertelde, toen ik zocht naar woorden voor het geheim van het leven. Iemand reageerde: 'dit verhaal is niet van mij, maar ik kom erin voor, ik kan mijzelf erin ontdekken'. Ik kon niet anders dan beamen, dat dit voor mij net zo geldt: 'dit verhaal is niet van mij, maar ik kom erin voor, ik kan mijzelf erin ontdekken'.

Ik wil met plezier een keer van gedachten wisselen over verschil en overeenkomst tussen parabels, mythen, sprookjes en verhalen, maar voor nu hanteer ik de volgende omschrijving: Parabels zijn voor mij zowel een schuilplaats als een opening. Ze laten ons afdalen en kunnen ons optillen. Omdat ze komen uit een werkelijkheid, die zowel dieper als groter is dan ons bestaan op onze vierkante meter. Ze kunnen zowel de menselijke zelfoverschatting decimeren tot de juiste proporties, als de kleinheid van een mens plaatsen in een groter verband. Ze vertellen ons over zowel de prijs als de voldoening van waarachtigheid. En wijden ons daarmee in in de paradox van ons leven. Rauw en teder. Fel en intiem.

Verlangen verdwijnt als je het vangt, de dood lacht je uit als je hem bepaalt, vertrouwen rent weg als je hem bedreigt, de liefde verwelkt als je haar vastlegt. Toch zingt Vraagvogel over verlangen, raakt De oude linde aan de dood, zoekt De passie van Saar naar vertrouwen in een grimmige wereld, strijkt De vioolmaker over het hart van de liefde.

In dit boek hoop ik met de Meestermeerval te duiken naar een laag waar de stilte licht geeft en zingt.

Is dit een kinderboek? Ja en nee. Veel verhalen zijn voor kinderen geschreven en vragen erom om aan kinderen te worden voorgelezen of verteld.

Is dit een boek voor volwassenen? Nee en ja. Alle verhalen vragen om díe leeftijd, waarvan C.S. Lewis zegt, dat het kind in ons oud genoeg is om weer *fairy tales* te lezen.

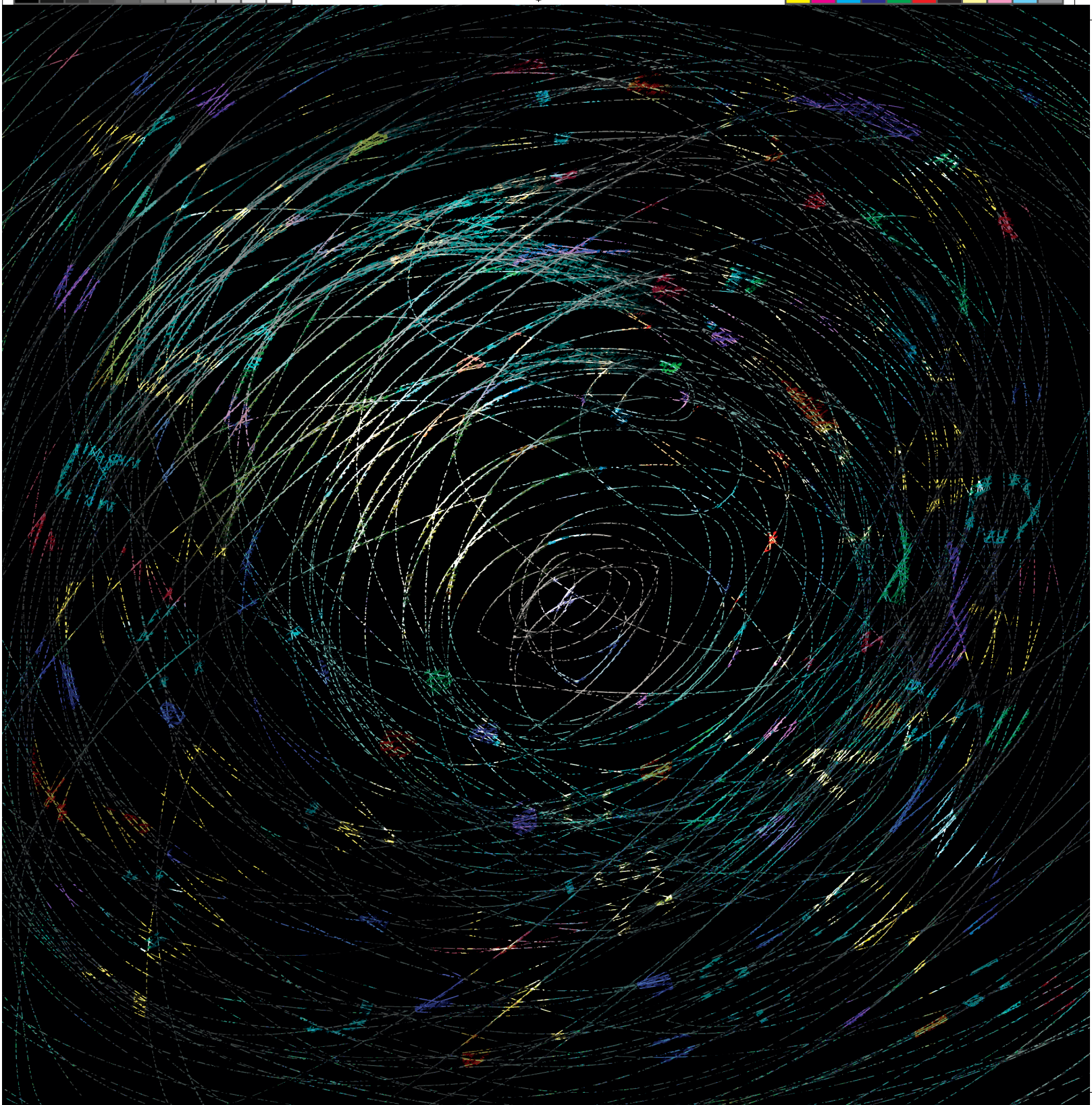
Kees van der Zwaard

NIEUWJAAR

AARDE OF NIETS?

Stel je voor.
Eerst was er niets.
Geen gras, geen boom.
Geen steen, dus geen muur.
Geen mens, geen kind, geen jij, geen ik.
Niks, niemand, niemendal.

Behalve … een hoge hoed.
Stel je voor: het universum als hoge hoed.
En in die hoge hoed kolkt en kronkelt en krioelt het.
Allemaal … dingen, nee, geen dingen, allemaal nog-net-geen-dingen.
Noem het korrels, vonken, druppels, luchtbellen.
Het stelt nog niks voor.
Geen eieren, hooguit doppen en smurrie.
Geen eenden, hooguit veertjes, vliezen, een klepje dat mogelijk als snaveltje zou kunnen dienen.
Maar het is er nog niet.
Er is niets.
Alleen die hoge hoed.
En het is stil.
Doodstil.
Er is absolute stilte.
Dus ook geen taal, geen woorden, geen klanken.
Maar wel letters.
Stille letters.
Onuitgesproken letters.
In die hoge hoed.
A – maar die weet nog niet dat ie zo heet.
B – maar die moet nog ontdekken dat ie rijmt op twee.
En op C, D, E …

En opeens, vanuit het niets, begint het te waaien.
Eerst in de hoed.
Het kolken gaat harder.
Het kronkelen komt hoger.
Het krioelen wordt groter.
En ook de hoed wordt groter, komt hoger, gaat open.
Het deksel knalt eraf.
De hoed gaat uit zijn dak
en alles wat daarin kolkt en kronkelt en krioelt
komt tevoorschijn als … als … een wereld.
Nou ja, een wereld, een zootje.
Een zootje ongeregeld, dat is het.
Maar dan begint het 'regelen'.
Een letter E botst met een I en opeens is daar een ei.
Nou ja, nog geen ei, alleen het woord.
Maar E en I vangen een dop en wat smurrie.
Ze sluiten vriendschap en uit die vriendschap wordt het ei geboren.
Het eerste ei is gelegd.
Een andere E is gek op zijn soort en samen zijn ze E-E: EEN.
Dan lopen ze tegen een D op.
Ze rotzooien wat met veertjes, vliezen en dat klepje dat mogelijk als snaveltje zou kunnen dienen – *et voilà:* een eend.
De eerste eend.
Le premier.
Zo gaat het met alle letters, korrels, vonken, druppels, luchtbellen.
Het alfabet wordt geboren en mét het alfabet alles wat je ermee kunt maken.
Of bedenken.
Of verzinnen.
Gras, bomen, stenen, muren.
Mensen, kinderen, jij, ik.

Alles, iemand, iedereen.
En al onze fantasie.

Dus zeg nooit: wij mogen niets, wij kunnen niets.
Overal is wat van te maken.
Zelfs van niets.
Hoe meer niets, hoe meer er nog kan.

DRIEKONINGEN

HET MEISJE EN DE BEER

Ergens op de wereld, in een laag land,
waar de wolken soms dicht bij de aarde hangen,
leeft een meisje.
Het is een lief kind.
Soms kijkt ze naar de lichte wolken en voelt beschutting.
Soms kijkt ze naar de donkere wolken en voelt beklemming.
Soms kijkt ze naar de sterren.
Gek, hoe anders het donker dan is.
Vooral als de blik uit haar ogen valt op een heldere ster.
Soms, als ze verdrietig is, zoeken haar ogen zo'n heldere ster op.
En dan voelt ze die helderheid in haar blik komen.
Alsof die helderheid ouder is dan het verdriet.

Het meisje snapt wel dat er ooit drie koningen op reis gingen,
omdat ze de grootste, helderste ster van hun leven zagen.
Dat is een verhaal – van die drie koningen.
Uit een oud boek.
Het meisje is gek op verhalen.
En op boeken.
Een boek is een soort hemel.
Met lichte wolken en donkere wolken.
Met beschutting en beklemming.
En met sterren, die de weg wijzen.
Zoals bij de drie koningen.
Die koningen gaan op zoek naar een kind.
En als ze het kind vinden, dan is hun leven veranderd.
De koningen worden ouder dan hun verdriet.
En jonger tegelijk.
Dat kan in verhalen.
Daarom houdt het meisje er zo van.

Vooral als het eerst spannend wordt.
Zoals bij Roodkapje en de grote boze wolf.
En bij Daniël in de leeuwenkuil.

Soms kijkt het meisje naar een heldere ster en droomt met haar ogen open.
Zouden er nu ergens drie koningen op reis gaan?
Nee, drie koninginnen! Dat zou mooi zijn.
Meteen hoort ze in haar achterhoofd een stemmetje:
'Dat kan niet. Veel te gevaarlijk voor meisjes.'
Dat stemmetje hoort ze wel vaker.
Ze heeft er een hekel aan.
Sterker: ze heeft er de pest aan.
Maar dat mag je niet zeggen.
Dat is brutaal.

Het meisje wil wel iets terugzeggen.
Bijvoorbeeld: 'Bemoei je niet met mijn dromen.'
Maar ja, dat klinkt ook brutaal.
Dus ze stampt even op de grond en mompelt: 'Ik ben niet bang.'
Als je goed in haar ogen kijkt, zie je iets van de felheid van de ster.

Op een dag is het meisje onderweg.
Gewoon, van hier naar daar.
Zoals het gaat: je hebt iets te doen, je moet ergens zijn.
Niet speciaal op reis naar een kind.
Geen heldere ster.
De wolken hangen gemiddeld.

Maar het meisje loopt ondertussen wel te dromen.
Om te dromen hoeft het geen nacht te zijn.

Waar droomt ze over?
Over verhalen?
Over een ster?
Over koninginnen?
Over alle drie, door elkaar.
Over verhalen, die schrijden.
Over sterren, die vertellen.
Over koninginnen, die schijnen.

'Doorlopen!', klinkt het stemmetje in haar achterhoofd.
'Opschieten! Straks is het donker.'
Nee, niet weer die peststem!
En dan gebeurt het.
Het meisje wordt boos.
'Bemoei je niet met mijn dromen!'
Ze stampvoet van kwaadheid.
Ze stampt zo hard, dat er een gat in de grond slaat.
Een kuil.
Zo groot, dat het meisje er zelf in valt.
En zo diep, dat het meteen nacht is.
En stil.
Doodstil.
'Grrrrr …!'
Wat is dat!?
'GRRRRR …!'
Een beer.
Een grote beer.
Een hele grote kwaaie beer.
Met honger.
Met enorme trek in kleine, bange meisjes.

